

พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนวนิยายไทย

นางสาวนิษฐา จันทปัญญาศิลป์

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541**

ISBN 974-331-641-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHINESE MAIN CHARACTERS' MORAL BEHAVIOR IN THAI NOVELS

Miss Nitta Chantapanyasil

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication
Department of Public Relations**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

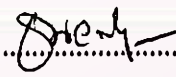
ISBN 974-331-641-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนวนิยายไทย
โดย นางสาวนิษฐา จันทปัญญาศิลป์
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พาณิช)

นิษฐา จันทปัญญาศิลป์ : พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนวนิยายไทย (CHINESE MAIN CHARACTERS' MORAL BEHAVIOR IN THAI NOVELS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโพษิต ;
195 หน้า. ISBN 974-331-641-8

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่จะนำมาใช้เป็นแบบอย่างที่ดีของคนสมัยใหม่ โดยการสำรวจและวิเคราะห์เนื้อหาด้านพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนซึ่งสะท้อนอยู่ในนวนิยายเรื่องชาวจีนในเมืองไทย ได้แก่ ดันสว่างคู่ ในจดหมายจากเมืองไทย, กัง ในอยู่กับกัง, แป๊ะกิม ในกตัญญูพิศวาส, ทิจอ ในไม่ต้องลม, เฝิง เทียนซือ ในกระท่อมไม้ไผ่ และ เหลียง สือพาณิษฐ์ ในลอดลายมังกร รวมทั้งศึกษาทัศนคติของผู้เขียนเกี่ยวกับชาวจีนและหลักจริยธรรมของชาวจีน ในฐานะที่เป็นแหล่งที่มาของสาร รวม 4 ท่าน คือ โบตัน, หยก บูรพา, โสภาค สุวรรณ และ ประภัสสร เสวิกุล โดยใช้วิธีการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์จากเนื้อหาในนวนิยายและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่าตัวละครเอกชาวจีนที่ศึกษานี้มีรูปแบบในการดำเนินชีวิตที่เน้นในเรื่องจริยธรรมเป็นหลัก โดย ดันสว่างคู่, กัง และ เหลียง สือพาณิษฐ์ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีเหตุผลอยู่ในอันดับที่หนึ่ง ส่วนจริยธรรมที่เป็นแกนนำความประพฤติของ แป๊ะกิม, ทิจอ และ เฝิง เทียนซือ ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ความเมตตา กรุณา, ความกตัญญูต่เวที และความกล้าทางจริยธรรม ตามลำดับ นอกจากนี้ การวิจัยได้พบเช่นกันว่าตัวละครเอกเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นระดับเหตุผลแห่งการกระทำในภาพรวมในระดับเพื่อผู้อื่นและสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่ออุดมคติ, เพื่อตนเอง และ ตามแรงกดดันของสภาวะสังคม และจากการวิเคราะห์เนื้อหาในนวนิยายผู้วิจัยได้พบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของตัวละครเอกทั้งหมดสามารถจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมทางจริยธรรมได้ 4 แบบ คือ พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในด้านการครองเรือนและการดำเนินชีวิตในสังคม ได้แก่ ดันสว่างคู่ และ กัง พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในการดำเนินชีวิตในสังคม ได้แก่ แป๊ะกิม และ เฝิง เทียนซือ พฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในด้านการบริหารงานและการดำเนินชีวิตในสังคม ได้แก่ ทิจอ และพฤติกรรมจริยธรรมที่เน้นหนักในด้านการครองเรือนและการบริหารงาน ได้แก่ เหลียง สือพาณิษฐ์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เขียนพบว่า ทัศนคติต่อชาวจีนและหลักจริยธรรมของชาวจีนมี 3 ประการด้วยกัน คือ ทัศนคติในด้านบวก เป็นของ โสภาค สุวรรณ และ ประภัสสร เสวิกุล ส่วนทัศนคติที่ค่อนข้างเป็นไปในทางลบและทัศนคติที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ โบตัน และ หยก บูรพา ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลจากการวิจัยได้ชี้ให้เห็นข้อสังเกตประการหนึ่งว่า ในขณะที่เขียนนวนิยายแต่ละเรื่อง ผู้ส่งสารหรือผู้เขียนทั้ง 4 ท่าน ได้แสดงบทบาทในการร่วมพัฒนาสังคมด้วยการสอดแทรกสาระที่สำคัญลงในนวนิยายของตน ผ่านทางเนื้อเรื่อง คำบรรยายหรือถ้อยคำสนทนาของตัวละครทั้งทางตรงและทางอ้อม

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต จิ๊งรา ศุภกิจปัญญาศิลป์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อุบล - วรรณ - ปิติพัฒนาโพษิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รศ.อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมษิต อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ อย่างมากมายและกรุณาช่วยเหลือแนะนำประเด็นตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยชิ้นนี้ให้เป็นรูปเล่มได้ในที่สุด และผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และ รศ.อวยพร พานิช กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยอย่างเอาใจใส่เต็มที่มา โดยตลอด ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างมาก และเนื่องจากท่านในการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับมาจากท่านอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนสำคัญยิ่งต่องานวิจัย คือ คุณสุภา สิริสิงห์ (โบตัน) คุณรำไพพรรณ สุวรรณสาร ศรีโสภาค (โสภาค สุวรรณ) คุณเฉลิมศักดิ์ รงคผลิน (หยก บูรพา) และ คุณประภัสสร เสวิกุล ตลอดจน คุณสุภัทร สวัสดิรักษ์ บรรณาธิการอาวุโส และ คุณวาสนา ชูรัตน์ จากนิตยสารสกุลไทย คุณพรทิภา สกุลชัย ประธานกรรมการบริหาร และ คุณณภัทร แร่เพชร จากนิตยสารคุณหญิง ซึ่งผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาและเมตตาจิตของท่านจนไม่อาจจะบรรยายคำขอบพระคุณออกมาได้สมกับความรู้สึกสำนึกจากใจอันแท้จริงได้เลย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อนานาชาติศาสตร์พัฒนาการทุกคน สำหรับความช่วยเหลือในด้านการเรียน ความห่วงใย ความมีน้ำใจ และกำลังใจในทุกรูปแบบ ขอขอบคุณเพื่อนๆ ฝ่ายวิชาการ อันได้แก่ น้องหน้อย น้องยอด น้องหนุ่ม และพี่เปิ้ล ฝ่ายสร้างสรรค์ความบันเทิง ได้แก่ พี่ซี พี่ตี๋ พี่แอน พวง แจ๊บบักบี และ เอ ฝ่ายสาวเหนือ ได้แก่ โอ๊กกับทิพย์ ฝ่ายที่ปักพิง ได้แก่ พี่นก-เจ้าของห้องนพรัตน์แกรนด์บอลรูม ฝ่ายที่มากด้วยประสบการณ์ทางธรรม ได้แก่ พี่ตุ้ม พี่อึ้ง พี่ยา และ หลิง ซึ่งช่วยแนะนำหนทางแห่งความสงบในจิตใจให้แก่เพื่อนๆ

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยก้าวล่วงมาถึงวันนี้ได้ก็ด้วยกำลังใจอย่างเต็มเปี่ยมมาจาก ย่า-ผู้ซึ่งมีชีวิตอยู่ในหัวใจของผู้วิจัยเสมอมา เอ้-น้องสาว บุคคลในครอบครัวรุ่นเกษม และบุคคลสำคัญอีกสองคนในชีวิตของผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแม่ฮ้อด-ผศ.ดร.ภัทตรา ประเสริฐวงศ์ ความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่นำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิตลูก และความรักของลูกที่มีให้กับแม่เปรียบเป็นพลังอันมหาศาลที่คอยผลักดันให้ลูกทำสิ่งต่างๆ เพื่อนำมาซึ่งความสุขและความภาคภูมิใจของแม่ และพี่ตา-ตำรวจ รุ่นเกษม ที่คอยอยู่เคียงข้างเป็นกำลังใจ คอยดูแลคอยให้ความช่วยเหลือทุกอย่างแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิพื้นที่.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิแท่ง.....	ฏ
สารบัญกราฟเส้น.....	ฐ
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหาในการวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของการสื่อสารที่มีต่อสังคม.....	14
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของแม่แบบ.....	17
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการรับวัฒนธรรม จากสังคมอื่น.....	19
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมและจริยธรรมของชาวจีน.....	23
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับนวนิยายเรื่องชาวจีนในเมืองไทย.....	31
2.6 แนวคิดเรื่องตัวละคร.....	38
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	48
3.1 แหล่งข้อมูล.....	48
3.2 หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์.....	56
4.1 รูปแบบการดำเนินชีวิตของตัวละครเอกชาวจีน.....	56
4.2 พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน.....	64
4.2 ระดับเหตุผลหรือแรงจูงใจในการปฏิบัติ.....	95
4.3 สรุปลักษณะพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน.....	123
5 ผลการวิเคราะห์ทัศนะของผู้ส่งสาร.....	126
5.1 ทัศนะของผู้เขียนนวนิยายเรื่องจดหมายจากเมืองไทยและเรื่องไผ่ดองลม.....	126
5.2 ทัศนะของผู้เขียนนวนิยายเรื่องอยู่กับก๋งและเรื่องกตัญญูพิศवास.....	132
5.3 ทัศนะของผู้เขียนนวนิยายเรื่องกระท่อมไม้ไผ่.....	139
5.4 ทัศนะของผู้เขียนนวนิยายเรื่องลอดลายมังกร.....	145
5.5 สรุปทัศนะของผู้ส่งสาร.....	152
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	151
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	155
6.2 อภิปรายผล.....	161
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	179
รายการอ้างอิง.....	182
ภาคผนวก.....	188
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “จดหมายจากเมืองไทย”.....	189
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “อยู่กับก๋ง”.....	190

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “กตัญญูพิศวาส”.....	191
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “ไผ่ต้องลม”.....	192
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรม นวนิยายเรื่อง “กระท่อมไม้ไผ่”.....	193
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยาย เรื่อง “ลอดลายมังกร”.....	194
ประวัติผู้เขียน.....	195

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หมายเลข	หน้า
1	แสดงผลภาพรวมการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมตามลำดับสูงสุด..... 86
2	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนใน นวนิยายกลุ่มตัวอย่าง..... 69
3	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องจดหมายจากเมืองไทย 73
4	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องอยู่กับกิ่ง..... 77
5	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องกตัญญูพิศวาส..... 81
6	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องไม้ต้องลม..... 85
7	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องกระท่อมไม้ไผ่..... 89
8	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องลอดลายมังกร..... 93
9	เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมจาก นวนิยายกลุ่มตัวอย่าง..... 97
10	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของต้นสว่างอยู่..... 98
11	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของกิ่ง..... 103
12	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของแป๊ะกิม..... 107
13	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของทิจื่อ..... 111
14	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของเผิง เทียนชื่อ..... 115
15	แสดงผลการวิเคราะห์ระดับเนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของ เหลียง สือพานิชย์..... 119

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิพื้นที่

หมายเลข	หน้า
1	แสดงพฤติกรรมจริยธรรมลำดับสูงสุดของตัวละครเอกชาวจีน..... 68

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิแห่ง

หมายเลข		หน้า
1	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องจดหมายจากเมืองไทย	74
2	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องอยู่กับกิ่ง.....	78
3	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องกตัญญูพิศวาส.....	82
4	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องไผ่ต้องลม.....	86
5	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องกระท่อมไม้ไผ่.....	90
6	แสดงผลการสำรวจพฤติกรรมจริยธรรมนวนิยายเรื่องลอตสายมังกร.....	94

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญกราฟเส้น

หน้า

หมายเลข

1	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์เนื้อหาพฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีน	96
2	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของตันสว่างอู่.....	102
3	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของก๋ง.....	106
4	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของแป๊ะกิม.....	110
5	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของทิจื่อ.....	114
6	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของเผิง เทียนชื่อ	118
7	แสดงผลภาพรวมการวิเคราะห์ระดับเหตุผลในการปฏิบัติของเหลียง สือพาณิชย์	122

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย